

10. dec. 1845

FAKTA

Dato:
10. dec. 1845

Sidetal:
Dagbog F, side 142-144

Dagbogens placering:
Den kgl. Kobberstiksamling, inv.nr.
KKS19997

Trykt udgave:
Bjarne Jørnæs (red.): Johan Thomas
Lundbye. Rejsedagbøger 1845-1846,
Statens Museum for Kunst 1976, s.
161-163; Jesper Svenningsen (red.):
Seks år af et liv. Johan Thomas
Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne,
kunst og kærlighed, København 2018,
s. 392-393

TRANSSKRIFTION

Rom 10 December 45.

St Peter

Igaar var jeg med Wichfeldt¹, Raffenberg's² og Jonchières³ i Vaticanhaven (Oranger – Hjorte) og senere i Quirinalet, hvor der var smukke Værelser med Tapeter og Mosaiker og Malerier, hvoriblandt:

Caravaggios Christus som tolvaarig Dreng i Templet.

Fra Bartolomeos Peter og Andreas, og Guidos Madonna i et lille Kapel især interesserede mig. – I Haven vare to Strudser, en deilig Ørn og en Ugle. –

Idag bestege vi (samme Selskab) S Peter, kom op paa det store flade Tag og ind i Kuppelen, hvor jeg først uden Maalestok og Beregninger følte Størrelsen, og hvor jeg først af ganske Hjerte kunde indrømme at Kirken er smuk. Herrerne stege heelt op i Kuglen. Men denne Kuppel og Nedsigten derfra i Kirken morede mig grumme meget, og den Masse af deilige Mosaiker, Guld, Marmor og Farver imponerede mig for første Gang. Dog fik jeg det venligste, kjæreste Indtryk, da vi stege ned i Kryptkirken, hvor det hedder sig at S Peter og Andreas ligger begravne der, hvor et en deilig byzantinsk Madonna er anbragt. Her fandtes en Mængde af •143• byzantinske Mosaiker, gamle christelige Reliefs og Frescoer, saa det var som et heelt underjordisk Musæum. Desværre var en eneste Voxfakkel utilstrækkelig, især da den tit blev for hurtigt baaret eller galt placeret. Men underligt var det at see, naar en Straale et Øieblik kaldte frem af Mørket et deiligt Hoved paa en from Geistlig eller en Maria eller blot en Stump af et Drapperi. Det var et flygtigt Indblik i den forsvundne Verden, der i sin Kunst for mig altid staaer saa uskyldig, saa yndig og reen: at vore Tids største Anstrængelser og betydeligste Productioner ikke blive som Børneværk, men som hule, tomme Skabninger, der naar de ere allerelskværdigst, dog maa friste den haarde Skjæbne: aldrig at faa Liv, uden for en æsthetisk Betragtning. Men har Kunstneren end aldrig anden Glæde, da har han den: at nyde, hvad bedre Tider skabte, og det vil jeg, og takke Gud, fordi ogsaa jeg fik en Pensel i Haanden, hvorved jeg ligesom kom i nærmere [overstreget: Berøring] Slægtskab med de gamle ogsaa her under Jorden, hvor de i Mørket hvile halv forglemte under den tomme Flitter og Pragt oppe i den verdensberømte St Peter. Ja, idag •144• har jeg havt stor Glæde af en Art, som jeg ikke ventede i Rom, snarere i Florenz, naar jeg kommer der. Hvem er Du, gamle Mester! der lod Eva stige ud af den slumrende Adams Side med foldede Hænder lige op i Guds Arme. Dit Navn er glemt maaskee, men Du har givet Dine Brødre en yndig Gave, og havde fortjent at mindes. Gamle Giotto! ogsaa Du var der! og mange, mange flere af Jer, som i christelig Fromhed fremstillede Jesu Liv – jeg kan ikke det; men I ville ikke skamme Jer ved mig, som i Dyrene fandt en Fred og Hvile, der frister mig ved sin Uskyldighed, Brødefrihed til Fremstilling. Iblandt Jer føler jeg mig

vel og langt bedre, end blandt dem, der sige: de ville som I, men gjøre det ikke. Maatte I nu have fundet et Tilflugtssted, sikkert og fredeligt under Jorden, at om Aarhundreder En og Anden kan glæde sig ved Jeres Naturlighed og Alvor, som jeg idag har gjort det!

¹ Antagelig kaptajn Frederik Christian Wichfeld (1802-1878).

² Etatsråd Michael Kiaer Raffenberg (1802-1881) og hans hustru Sophie Frederikke Raffenberg, f. Hagerup (1806-1889).

³ Henri Alexandre Antoine de Dompierre Jonquières (1816-1879), dansk artilleriofficer.

St. Peter.

Den 10 December 44.

Igaar var jeg med Wichfeldt, Jøfferbergs og Jon
Christies i Vaticankirken (Orangerie - Kirke) og
senere i Givinalet, hvor der var smukke Værelser
med Tapeter og Mosaiker og Malerier, hvor blandt:

Caravaggios Luis Christen som talværing
drev: Templet.

For Bartolomeus Peter og Andreas, og

Guidas Madonna i et lille Kapel især in-
teresserede mig. — I det Maaen var to Stue-
rer, en delig Port og en Niche.

Idag bestog vi (samme Selskab) St. Peter, kom
op paa det store flade Tag og ind i Kirkegården,
hvor jeg først inden Maalet og Begravinger fulgte
Stroelsen, og hvor jeg først af ganske Kljorte kendte
indrømmene at Kirken er smuk. Herrens stue
hælt op: Kirken. Men samme Kuppel og Med
sigte derfra i Kirken mædede mig grimmene
meget, og den Masse af delige Mosaiker,
Guld, Marmor og Farver imponerede mig for
ste Gang. Jeg fik jeg det uenlygte, herest ind
trik, da vi steg ned i Kirkegården, hvor
det hedder sig at St. Peter og Andreas ligge begrave
der, hvor et delig byggestansk Madonna
er anbragt. Her fandtes en Menge af

byzantinske Mosaiker, gamle christelige
Reliefs og Frescoer, saa det var som et heelt
underjordisk Museum. Descartes var en
eneste Vej fakkelt indstregkelig, især da den
tit blev for hurtigt bearet eller galt placert.
Men underligt var det at see, naar en Straals
et Oeblik kaldte frem af Mærket et deligt
blødt paa en fromm Geistlig eller en Marie
eller blot en Stimp af et Drapperi. Det var
et flygtigt Indblik: den forsvundne Verden,
der sin Kunst for mig altid staaer saa i
skyldig, saa yndig og reen: at vore Tids største
Anstrængelser og betydeligste Productioner ikke
blive som Børneværk, men som hvide, tomme
ine Skabninger, der naar de ere allerede skveerdt,
dog maa friste den hvide Skjebne: aldrig at
gaa Liv, inden for en esthetisk Betragtning.
Men man komsterer end aldrig anden Gløde,
sa har man den: at nyde, hvad vore Tider skabte,
og det vil jeg, og takke Gud, fordi ogsaa jeg fik
en Pensel i Haanden, hvorved jeg ligesom kom
i nærmere Berøring med de gamle ogsaa her
under Jorden, naar de i Mærket hvile hele
forfermte under den tomme Flitter og Pragt
ogge i den verdensberømte St. Peter. Ja, i dag

har p' hvent stor Guede af en Art, som p' ikke
 rentede i Rom, snarere i Florenz, naar p' kommer
 der. Naar er du, gamle Mester! der lad Eva
 stige ind af den slumrende Adams Side, med
 faldede bleender lige op i Guds Armer. Dit
 Navn er glemt meeske, men du har givet Dine
 Brødre en guldig Gave, og havde fortjent at minde.
 Gamle Piætte! spaa du var der! og mange, mange
 flere af jer, som i christelig Fromhed fremstilledes
 Jeres Liv - p' ken ikke det; men I ville ikke
 skamme jer ved mig, som i Dyrernes Parit
 en Fæd og Meile, der fristen mig ved sin Mskigt
 sighed, Brødesfriskhed til Fremstilling. Sklenit for
 faler p' mig vel og langt bedre, end blandt Dem,
 der siqe: Du ville som ~~vi~~, men gjore det ikke.
 Maatte I nu have fundet et Tilflugtssted, sikker
 og frideligt under Jorden, at om Aarkundader
 En og Anden kan glæde sig ved Jeres Naturlig
 hed og Alvor, som p' idag har gjort det!

11 December 1845.

Museum Gregorianum, som den nu
 merende Pave Gregor 16de har indrettet, og som
 indeholder etniske Oldsager, saae p' idag
 Mange smukke Terra cottaer.

En Vase med femed. Figurer paa hvid Grund.

En stor Vase. . .